

- відсутність можливості отримання миттєвої консультації викладача;

- спрямованість на людей старшого віку, низька ефективність навчання підлітків і молоді.

Але в цілому, незважаючи на зазначені недоліки, дистанційне навчання є досить ефективним і перспективним. Для подальшого його розвитку в нашій країні необхідно: сформувати методологічну базу, організаційно-управлінську структуру дистанційної освіти, розробити нормативно-правовий апарат, розбудувати теоретичні, науково-психологічні підходи у співробітництві із системою традиційної освіти. І, звичайно ж, необхідна фінансова підтримка матеріально-технічної бази дистанційної освіти.

Г.В. Морозова

ЗБЕРЕЖЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ПРИ ЗМЕНШЕННІ КІЛЬКІСНИХ НОРМАТИВІВ

Вперше в Україні на законодавчому рівні визначено термін «Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС)» та відповідно до статті 1 Закону України «Про вищу освіту» (в редакції 2014 року) визначена одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання – кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС). При цьому обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС. Також статтею 5 цього Закону встановлені рівні та ступені вищої освіти та обсяги відповідних освітньо-професійних програм (наприклад, для бакалавра обсяг становить 180-240 кредитів ЄКТС).

Стаття 56 Закону України «Про вищу освіту» встановлює, що максимальне навчальне навантаження на одну ставку науково-педагогічного працівника не може перевищувати 600 годин на навчальний рік. У прикінцевих та перехідних положеннях засновникам вищих навчальних закладів рекомендовано забезпечити приведення вищими навчальними закладами своїх освітніх програм у відповідність із вимогами абзацу третього частини другої статті 56 цього Закону, врахувавши при цьому, що нові освітні програми, які передбачають зменшення обсягу одного кредиту ЄКТС до 30 годин і зменшення максимального навчального навантаження науково-педагогічного працівника до 600 годин, починають діяти з 1 вересня 2015 року. При цьому зменшення максимального навчального навантаження на одну ставку науково-

педагогічного працівника до 600 годин на навчальний рік не є підставою для збільшення чисельності штатних одиниць.

Усі вищеперелічені та законодавчо затверджені чисельні значення є вихідними даними для вирішення вищим навчальним закладом протягом цього навчального року, на наш погляд, таких задач:

- збереження (а також необхідність підвищення) якості підготовки фахівців при зменшенні кількості навчальних годин у кредиті ЄКТС;
- без збільшення чисельності штатних одиниць науково-педагогічних працівників не допустити зменшення кількості тих, хто поступає на навчання;
- приведення максимального навчального навантаження науково-педагогічного працівника з 900 до 600 годин.

Для ВНЗ це дуже складна задача, яку потрібно вирішувати комплексно. Нагадаємо, як вирішити одну із складових цієї задачі, тобто перехід на 30-годинний кредит ЄКТС.

60 кредитів ЄКТС відповідають навчальному навантаженню повного навчального року. Відповідно обсяг одного кредиту ЄКТС складає $1800/60=30$ годин. Кредити ЄКТС обсягом 36 годин, які були запроваджені наказом Міністерства освіти і науки України від 20 жовтня 2004 року № 812, замінюються на кредити ЄКТС обсягом 30 годин без зміни кількості кредитів. Тобто один навчальний рік зменшується на 360 навчальних годин.

Надалі використовуються лише кредити ЄКТС, на відміну від національного кредиту в 54 години та експериментального кредиту в 36 годин. Семестрам можуть встановлюватись по 30 кредитів або пропорційно тривалості визначених вищим навчальним закладом періодів навчання (разом з екзаменаційними сесіями).

При розробленні навчального плану кредити встановлюються складовим навчального плану (дисциплінам, циклам дисциплін, практикам, курсовим та кваліфікаційним роботам).

Великі за обсягом навчальні дисципліни (у тому числі такі, що вивчаються впродовж кількох періодів навчання) поділяються на модулі, яким також встановлюються кредити. Встановлення кредитів курсовим роботам може здійснюватись як самостійним навчальним складовим, так і на правах окремих модулів дисциплін. Навчальним складовим, які плануються в тижнях (практики та кваліфікаційні роботи), можна встановлювати 1,5 кредиту за кожний тиждень.

Не рекомендується встановлювати навчальним складовим та періодам навчання величини кредитів, які не є цілими числами. Припускається округлення кількості кредитів до цілих чисел.

Розподіл кредитів між циклами дисциплін та встановлення мінімальної кількості кредитів нормативним дисциплінам (практикам, курсовим та кваліфікаційній роботам) визначається галузевим стандартом вищої освіти. Вищий навчальний заклад самостійно встановлює кредити

вибірковим дисциплінам (практикам та курсовим роботам), а також може спрямувати частину кредитів вибіркової частини змісту освіти на збільшення кількості кредитів нормативних дисциплін (практикам, курсовим та кваліфікаційній роботам). Формування компонентів навчального плану та встановлення кредитів вибіркової частини змісту освіти є виключною прерогативою вищого навчального закладу.

Встановлення кредитів компонентам навчального плану не повинно порушувати кількості кредитів навчального плану, навчального року та періодів навчання.

У вищому навчальному закладі має функціонувати відкрита система моніторингу встановлення кредитів, яка використовує зворотний зв'язок із студентами та викладацьким складом для систематичного оцінювання та перегляду встановлення кредитів відповідно до фактичних витрат часу.

Г.Л. Ольхова

ЯКІСТЬ НАВЧАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ПРОБЛЕМИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Однією з нагальних проблем сучасної вищої освіти є наявність, доступність та якість навчальної літератури. З об'єктивних (історичних та економічних) причин останніми роками бібліотеки вишів не мають змоги забезпечити студентів достатньою кількістю потрібної навчальної літератури. Але проблема полягає не тільки в наявності цієї літератури, а і в придатності її для використання в навчальному процесі. На прикладі кафедри нарисної геометрії та комп'ютерної графіки ця проблема має такий вигляд. Методика викладання дисциплін кафедри базується на підручниках та збірниках завдань, які свого часу виходили за редакцією авторів В.О. Гордона та М.О. Семенцова-Огієвського. Багаторічний викладацький досвід кафедри підтвердив правильність такого вибору. Методична цінність цих підручників полягає у всеосяжному викладенні курсу нарисної геометрії, у логічній та зрозумілій послідовності матеріалу. Саме велика інформативність цих підручників зробила їх універсальною базою для розроблення власної методики викладання курсу у кожному конкретному виші. Спираючись на ці підручники, викладач мав змогу варіювати з кількістю матеріалу, який він встигав викласти на лекціях (залежно від аудиторних годин, які надаються програмою курсу), та матеріалом, який може бути винесеним на самостійне вивчення за підручником, не втрачаючи якості викладання. На жаль, останні перевидання цих підручників датується 90-ми роками, таким чином, оновити їх кількість у бібліотечних фондах академії неможливо. Більшість сучасних підручників скоріше нагадують конспект лекцій конкретного вищого закладу, який є видавцем даного підручника. Вони відображають